

www.mevzuattakip.com.tr

Belediyelerde Borçlanma

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

BELEDİYELERDE BORÇLANMA

Gazi SERT

Hukukçu

E. Mahalli İdareler Başkontrolörü

1. Genel Olarak

Kamu borçlanması, kamu harcamaları için çeşitli yöntemler uygulanarak iç veya dış piyasadan faizle para bulunmasıdır. Mülga 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununda borçlanmaya gelirler arasında yer verilmişken 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda ise borçlanma, kamu gelirleri içerisinde sayılmamış olup; kamu kaynakları arasında yer almıştır. Kamu gelirlerinin kamu giderlerini karşılayamaması, yani bütçe açığının söz konusu olduğu durumlarda, bütçede gelir ve gider dengesinin sağlanması için finansman olarak borçlanmaya yer verilmektedir.

Mahalli idarelerin bütçeleri hazırlanırken, bütçe denkliğinin sağlanmasında bütçe gelirleri esas alınır. Gelirlerin giderleri karşılamaması halinde aradaki fark, öncelikle gider bütçesinde öngörülen tertiplerden indirim yapılması ya da yeni gelir kaynakları bulunması suretiyle giderilmeye çalışılır. Buna rağmen denklik sağlanamamış ise, borçlanma yoluna gidilerek veya varsa önceki yıldan nakit devri yoluyla bütçe denkliği sağlanır.

Bütçenin hazırlanmasında; bütçe açığı ortaya çıkar ise ve bu açık borçlanma yoluyla kapatılacaksa yapılacak borçlanma tutarı, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliği ekinde yer alan Finansmanın Ekonomik Sınıflandırması Cetvelinde (Örnek-16) gösterilir. Alınan borçlar ile bu borçların ana para ödemeleri gelir ve gider bütçelerinde gösterilmeyip, söz konusu Cetvele kaydedilir. Alınan borçların faiz tutarları ise gider bütçesinin faiz giderleri tertibinden ödenir.

2. Borçlanmanın Amacı

Yukarıda da açıklandığı üzere, borçlanmanın temel amacı bütçe açığını kapatma, kaynak yaratmadır. Borçlanma, kamu gelirlerinin kamu giderlerini karşılamaya yetmemesi durumunda başvurulacak bir kaynaktır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 59 ve 60 ıncı maddeleri ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 23 ve 24 üncü maddelerinde belediyenin gelir ve giderleri sayılmıştır. Belediye bir hizmet kuruluşu olup, kendisine yasalar ile verilen kamu hizmetlerini yerine getirmek için gelirlerini toplayacaklar ve kamu hizmetlerine yönelik giderlerde kullanacaklardır. Gelirlerin giderleri karşılayamaması durumunda da borçlanmaya gidilecektir.

Ayrıca, Belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla, yurtiçi ve yurtdışı finans kaynaklarından borçlanmaya gitmesi mümkündür.

3. Borçlanma Çeşitleri

Belediyelerde iç borçlanma ve dış borçlanma olmak üzere iki çeşit borçlanma söz konusudur.

3.1. İç Borçlanma: Belediyelerin yurt içi kaynaklardan yaptığı borçlanmalar olup, bu borçlanma kaynakları;

- a) Türk Lirası Tahviller,
- b) Döviz Endeksli ve Döviz Cinsinden Tahviller,
- c) Türk Lirası Bonolar,
- d) Döviz Endeksli ve Döviz Cinsinden Bonolar,
- e) İller Bankasından Yatırım Kredisi ve Nakit Kredi,
- f) Kamu veya Özel Bankalardan Yatırım Kredisi ve Nakit Kredi.

3.2. Dış Borçlanma: Belediyelerin yurt dışı kaynaklardan yaptığı borçlanmalar olup, bu borçlanma kaynakları;

- a) Uzun Vadeli Tahviller,
- b) Kısa Vadeli Tahviller,
- c) Yabancı Bankalardan Krediler,
- d) Yabancı Mali Kuruluşlardan Krediler.

4. Borçlanmaya İlişkin Usul ve Esaslar

Borçlanmaya ilişkin usul ve esaslara 5393 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde yer verilmiş olup; belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

- a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.
- b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme plânını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme plânını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.
- c) Tahvil ihracı, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.
- d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.
- e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve İçişleri Bakanlığının onayı ile yapabilir.
- f) Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddî kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar yukarıdaki (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır.

5. Borçlanmada Belediye Meclisi ve Bakanlık İzni

5393 sayılı Belediye Kanununun 18 inci maddenin (d) bendinde; belediyede borçlanmaya karar verme görev ve yetkisi belediye meclisine verilmiştir. Yani, belediye yönetiminin borçlanma yapabilmesi için önceden belediye meclisinden izin alması gerekmektedir.

Belediyenin borçlanmaya ilişkin Meclis kararları, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla alınacaktır. Ancak, belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçen iç borçlanmalarda, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayının alınması gerekmektedir.

Belediye meclisinin borçlanmaya ilişkin kararlarında, borçlanmanın amacının ve borçlanma miktarının belirtilmesi gerekir.

Borçlanmaları yukarıdaki yüzde onluk sınırı aşan belediyelerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yapacakları izin başvurularında, toplam borç stoklarını hesaplama veya tespit etmek amacıyla; Hazine Müsteşarlığı, SGK İl Müdürlüğü, İller Bankası Genel Müdürlüğü, ilgili vergi dairesi müdürlüğü ve ilgili TEDAŞ biriminden alacakları yapılandırılmış, kesinleşmiş veya diğer şekilde borç durumuna ilişkin belgelere göre gerekli hesaplamayı yaparak borçlanma talep dosyasına eklemeleri, ayrıca belediyenin piyasaya ve personeline borcunun olup olmadığı, varsa borç miktarının da belediye başkanı tarafından imzalanmak suretiyle ayrıca borçlanma talep dosyasına eklemeleri gerekmektedir.[\[1\]](#)

Yukarıda da belirtildiği üzere, belediye yönetiminin borçlanmaya gidebilmesi için mutlaka Belediye Meclisinden karar (izin) alınması gerekmektedir. Peki, Belediye Başkanının borçlanma talebinin Belediye Meclisince reddedilmesi mümkün müdür? Tabi ki mümkündür, ancak Meclisin borçlanma talebini ret kararının hukuki gerekçelerinin bulunması gerekmektedir. Meclisin borçlanma talebini hiçbir gerekçe göstermeden veya siyasi nedenlerle reddetmesi neticesinde belediyeye ait işler sekteye veya gecikmeye uğrarsa, bu durum 5393 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi gereğince meclisin feshi sonucunu doğurabilir.

6. Borçlanma Limiti

5393 sayılı Kanunun 68 inci maddesinde, belediyelerin borçlanmalarında gelirleriyle orantılı olarak sınırlamalar getirilmiştir. Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşmaması gerekmektedir. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanacaktır.

Ancak, Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddî kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Cumhurbaşkanınca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar bu sınırlamaya tabi değildir.

7. Borçlanmada Sorumluluk

5393 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin ikinci fıkrasında; maddede belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen durumlarda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümlerinin uygulanacağı, hükmedilmiştir.

Buna göre, borçlanmalarda; borçlanma limitinin aşılması, Meclis kararı ve Bakanlık iznine ilişkin hususlara uyulmaması durumlarında belediye başkanı ile meclis kararlarında kabul oyu kullanan meclis üyelerinin cezai sorumlulukları söz konusu olacaktır.

[\[1\]](#) İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 21/02/2005 tarih ve B.05.0.MAH.0.74.0.001/45201 sayılı Genelgesi.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA